

ČÁST ČTVRTÁ

Krajiny daleké

Svět z ptačí perspektivy

Do Afriky s Čedokem

Namibie

Národní park Etosha

Nepálská políčka

Cesta do Lukly

Japonské zahrady

Let k hoře jménem Sanford

Z Aljašky do Kalifornie

McKinley – hora rozmarná

Malý Velký kaňon

Tropický ráj – Iguazú

Patagonská pampa

Antika v Austrálii?

Dvanáct apoštolů

Ayers Rock

Na konci světa

Fotografovat krajinu z velkých dopravních letadel a snažit se o něco víc než pouhý suvenýr, se může jevit jako pošetilá výstřednost. Když však zvážíme, co času v letadle strávíme, kolik krajin, zemí, světadílů za tu dobu přeletíme, tak je to docela bohatá nabídka motivů. A bylo by ji škoda nevyužít, nějaké to rozptýlení při nudném cestování přijde vhod.

Jak už o tom píši na jiném místě, po technické stránce je fotografování z letadel celkem jednoduché. Můžeme používat co nejkratší expozice, clonit nijak moc netřeba, zaostřeno můžeme mít stále na nekonečno. Ale zas tak úplná pohoda fotografování z dopravních letadel není, nějaké ty „mouchy“ tady také najdeme. Nedá mi to, abych jako pamětník nevzpomněl, jak obtížné bylo fotografování ze vzduchu za minulého režimu. V celém komunistickém bloku to bylo přísně zakázáno! Měl jsem přítele, povoláním pilota, který mi jednou ukázal své letecké snímky Krkonoš. Což mi uvízlo v hlavě. Když jsem připravoval k vydání svou první krkonošskou knížku, tak mě napadlo, že by se tam pár snímků z ptačí perspektivy docela pěkně vyjímalo. Jenže jako osoba nepřilíš politicky spolehlivá jsem neměl naději, že by mi někdo něco takového povolil. Ale ujalo se toho nakladatelství, které knihu vydávalo.

Bylo to však jako v pohádce O kohoutkovi a slepičce. Žádost bylo kompetentní vyřídit ministerstvo vnitra, ale jen se souhlasem ústředního výboru Svazarmu jakožto majitele vrchlabského letiště. To zase muselo mít souhlas svého nadřízeného orgánu, ministerstva národní obrany. Zřejmě se soudruzi strachovali, abych po vzoru Švejka nevyfotil nějaké nádraží! Ale zázraky se děly i za totality a nakonec jsem povolení k „leteckému snímkování“ dostal! Ještě však vyhráno nebylo. Jedna z mnoha podmínek nařizovala, že fotografování bude usměrňovat generální štáb MNO (!) a letu se musí zúčastnit jeho důstojník. Následovala řada telefonátů do Prahy jednomu podplukovníkovi, který požadoval oznámení letu předem. Několik dní! Což byl nesmysl hrozící zmařit celou akci. Vždyť fotografování i létání je závislé na počasí a dlouhodobé předpovědi nejsou spolehlivé ještě ani dnes... Pak však jako „deus ex machina“ zasáhl náčelník letiště. Uvolil se, že bude sám letadlo pilotovat a zároveň vyjednal, že na mne v zastoupení generálního štábu bude i dozírat. A tak

v knížce Krkonoše, která vyšla koncem roku 1969 v nakladatelství Olympia, skutečně několik leteckých snímků je!

Jednou jsme letěli z Bratislavy kolem Varšavy a přes Moskvu na Kavkaz. Krátce po startu se pod námi objevily krásně plasticky nasvícené Vysoké Tatry. Měl jsem dobrou pozici u okénka, letušky si mne nevšímalý a tak se mi podařily docela pěkné záběry, vypadaly jako plastická mapa. Protože to však bylo začátkem osmdesátých let, dopustil jsem se tím trestného činu! Naštěstí bez následků... Když jsem připravoval k vydání další knížku o horách, velice by se tam nějaké takové snímky do úvodu hodily. Příslušný pan redaktor měl známé na ministerstvu obrany a navrhl, že se pozeptá, zdali by mi po příslušné rekognoskaci nepovolili jeden snímek uveřejnit. „Vůbec se o tom nikde nezmiňujte, měl byste z toho velký průšvih, nejlepší by bylo ty fotky zničit,“ oznámil mi pan redaktor při příští návštěvě. Takže na rozdíl od „Krkonoš“ v knížce „Ostrovy v oblacích“ z roku 1989 žádné záběry z letadla nejsou.

Dnes se už může z ptačí perspektivy fotografovat libovolně, ale i tak má „tvorba“ na palubách dopravních letadel svá omezení. Největší problém je dostat místo u okénka. V jedné řadě sedí až tucet cestujících, k oknu se tudíž dostane jen každý šestý. A tato místa bývají zadána předem. Přesto se snažím při vydávání palubanky mezi tyto šťastlivce vetřít. Dost často se mi to podaří, ale ani pak ještě není vyhráno. Sedíte-li nad křídlem, moc toho nevyfotíte. Také jsem se jednou stal šťastným majitelem místa u okna a celý výhled zakrývala roura tryskového motoru. Při takové smůle zbývá poslední možnost: okénko v nouzových dveřích u toalet. Nemůžete tam však dlouho stát, to letušky nemají rády. Pak se vyplatí sledovat průběh letu na palubních obrazovkách a vystartovat například ve chvíli, kdy se blížíte k nějakému pobřeží.

Obrázky v této kapitole pocházejí z různých částí světa: na tom vedlejším je záběr kanadského Pobřeží královny Šarloty pořízený při letu ze Seattlu do Anchorage. Nepříliš průzračné sklo okénka vytvořilo okolo slunce spoustu reflexů, které však v tomto případě nevadí, přispívají k působivosti snímku. Na další dvoustraně jsou Andy před přistáním v Santiagu de Chile, ten barevný zachytil Alpy v zapadajícím slunci během letu z Prahy do Říma.

